

<http://mail.cgtcatalunya.cat/spip.php?article12914>

L'economia catalana creix, però qui en surt beneficiat?

- Actualitat - Articles opinió -

Date de mise en ligne : dimanche 26 d'agost de 2018

Copyright © CGTCatalunya.cat - Tous droits réservés

L'economia catalana va tancar l'any 2017 amb una taxa de creixement del 3,4% respecte a l'any anterior, dada que confirma una dinàmica positiva de quatre anys consecutius d'augment del producte interior brut (PIB): el conjunt de la producció mercantil del país. Es tracta d'un nivell important, per sobre del de la zona euro (2,4%). Així ho apunta la Nota de Conjuntura Econòmica (número 100) publicada al mes de juliol pel departament d'Economia de la Generalitat de Catalunya.

L'informe representa un bon exemple del corol·lari de l'economia neoclàssica: l'aparell teòric que fonamenta la política econòmica i la gestió de la crisi basada en la liberalització i l'austeritat. De manera paradigmàtica, observem com les característiques de l'economia catalana que l'informe destaca com a positives són justament les grans febleses del nostre sistema productiu i els elements constitutius d'una economia perifèrica. No advertir del caràcter dependent del sector exterior i mostrar-lo com a fortalesa és un error que evidencia que no es vol corregir un desequilibri que és estructural en la nostra economia. En les condicions descrites, el creixement econòmic no pot beneficiar el conjunt de la població i molt menys ens permet concloure que la crisi iniciada fa 10 anys hagi quedat enrere. Vegem per què.

El creixement de l'economia catalana dels darrers anys ha estat liderat, segons l'informe citat, «pel protagonisme de la indústria i el creixement del sector exterior», és a dir, l'augment de les exportacions (+8,7%), que permet situar el superàvit comercial en un 12,2% del PIB. Al mateix temps, indica l'informe, «aquesta fase de recuperació també s'ha caracteritzat per una creació d'ocupació intensa i una millora de la productivitat en un context de recuperació de la competitivitat-cost mitjançant la devaluació interna dels salaris». Però tot i que «el 2017 l'economia catalana va recuperar el nivell de PIB previ a la crisi, el nombre de llocs de treball encara es va situar un 8,2% per sota del nivell del 2007» i «el consum de les llars és un 5,7% inferior».

L'informe atribueix l'estancament salarial al «llegat de la crisi». La realitat, però, és que els salaris baixos han estat el combustible del creixement de la inversió (+5,6%), motor de tota recuperació del creixement econòmic. Caldria, més aviat, entendre per què la nostra economia només pot créixer, en les condicions actuals, a partir de salaris baixos i els problemes que això representa per al conjunt de la població.

El sistema productiu català es caracteritza pel seu «fort pes transformador». Si observem l'estructura de les importacions, quasi el 60% són béns intermedis destinats a la producció o assemblatge. L'economia catalana és una economia de valor afegit mitjà-baix, on el sistema productiu juga un rol perifèric en la cadena de valor global. Fins i tot la producció de béns destinats a l'exportació depèn en gran mesura de les importacions de bens intermedis, energia i tecnologia. Pel seu caràcter dependent, el sector exterior no podrà ser per si mateix un sector que lideri una recuperació econòmica sòlida. De fet, sempre que l'economia catalana obté una millora en el nivell de renda les importacions es disparen, i es redueix el superàvit o es fa aparèixer novament el dèficit comercial. En aquests moments, això no es produeix perquè, donat que els salaris no milloren, les famílies no han recuperat el nivell de consum previ a la crisi, quelcom que faria caure la competitivitat en cost laboral del sector exterior.

L'element que fa atractiva l'economia catalana per part de les inversions són els baixos salaris, amb comptades excepcions de sectors més capdavanters en tecnologia.

Pel que fa al mercat de treball, el nombre d'ocupats ha augmentat en 91.400 persones segons l'Enquesta de Població Activa (EPA) i l'atur s'ha reduït fins al 13,4%. Però, malgrat aquesta recuperació, la taxa d'atur continua sent superior al nivell anterior a la crisi, més de la meitat dels aturats són de llarga durada i el volum d'ocupació segueix per sota del nivell del 2007. La taxa de parcialitat continua sent molt elevada: el 14,3% del total dels ocupats treballen a temps parcial, la meitat dels quals ho són de manera involuntària, perquè no han trobat una feina a jornada completa. La taxa d'activitat de la població entre 16 i 64 anys s'ha anat reduint fins a un 78,6%, el nivell més baix des del 2010. L'informe també apunta a la gravetat de la taxa de rotació laboral: més de la meitat dels

L'economia catalana creix, però qui en surt beneficiat?

contractes temporals signats durant el 2017 van tenir una durada màxima de tres mesos i un terç van ser de molt curta durada (inferiors o iguals a set dies). La precarietat assolida pel mercat de treball a Catalunya, juntament amb l'estancament salarial, és alarmant.

La participació de les rendes del treball en el conjunt de la renda segueix decreixent. D'altra banda, la desigualtat entre pobres i rics també s'ha ampliat durant la dècada perduda. «Segons l'Idescat, el risc de pobresa va créixer el 2017 i afecta el 20% de la població catalana. És a dir, malgrat la recuperació econòmica, la taxa de risc de pobresa ha seguit experimentant creixements els dos darrers anys», indica el mateix informe.

No sembla que el creixement econòmic dels darrers anys estigui afavorint tothom per igual. El que mostren aquest conjunt de dades, recuperació de la rendibilitat del capital i salaris estancats, és un augment de la taxa d'explotació dels treballadors actius.

La construcció d'una veritable sobirania econòmica requereix d'una implicació dels agents socials i polítics en la transformació radical del model productiu català per posar-lo al servei de les necessitats socials. D'una banda, posar límits a un capital desfermat que cada vegada troba menys barreres fiscals, laborals i mediambientals. De l'altra, explorar models de propietat i gestió alternatius com el cooperativisme i el bé comú. Tot plegat amb més planificació econòmica per part del sector públic que combati deixar sota els designis del mercat el que es produeix i consumeix i com s'inverteix la producció social generada col·lectivament.

** Ivan Gordillo és membre del Seminari d'Economia Crítica Taifa. Article publicat al diari Jornada.*

<https://www.diarijornada.coop/economia/20180825/economia-catalana-creix-pero-qui-surt-beneficiat>